

MODEL VKLJUČEVANJA SKUPNOSTI V UPRAVLJANJE ZELENIH POVRŠIN V MESTIH; PREDSTAVITEV DELNIH REZULTATOV PROJEKTA UGB

Projekt UGB (Zelene mestne površine; Pametni integrirani modeli trajnostnega upravljanja mestnih zelenih površin za bolj zdravo in bivanju prijazno mestno okolje)¹ je namenjen razvoju inovativnih modelov in orodij za integrirano načrtovanje in upravljanje zelenih površin v mestih. Ker urbani zeleni pasovi ne zagotavljajo zgolj prostora za rekreacijo in druge prostočasne dejavnosti, temveč so tudi pomemben »zračni filter«, ki zmanjšuje mestni hrup, blaži vročinske vale in izboljšuje kvaliteto bivanja (vplivi na zrak), postaja njihovo načrtovanje, upravljanje in vzdrževanje čedalje bolj pomembno za izboljšanje kvalitete življenja, boljšega počutja mestnih prebivalcev in doseganja trajnostnega razvoja. To hkrati zahteva nove pristope pri načrtovanju urbanih površin, ki se nanašajo na vključevanje vseh akterjev razvoja, to je politike, stroke, gospodarstva in lokalnega prebivalstva.

Deset projektnih partnerjev iz sedmih evropskih držav (poleg Slovenije še Italija, Hrvaška, Avstrija, Madžarska, Poljska in Češka) bo v času projekta razvijalo in testiralo nove načine, kako prispevati k trajnostnem razvoju in upravljanju z mestnimi zelenimi površinami s pomočjo GIS podatkov, aktivnega vključevanja prebivalstva v načrtovanje, upravljanje in vzdrževanje zelenih površin ter s krepitvijo zmogljivosti političnih akterjev. Partnerji bodo razvite metode in tehnike upravljanja z zelenimi površinami testirali v okviru pilotnih akcij (v mestih iz sodelujočih držav); končne rezultate, ki jih bo mogoče implementirati tudi v druga mesta tako v Sloveniji kot tudi Evropi, pa objavili v skupnem priročniku *Pametno upravljanje z mestnimi zelenimi površinami* (Smart Governance Manual). Druge projektno aktivnosti vključujejo še pripravo regionalnih in transnacionalnih analiz trenutnega stanja upravljanja z zelenimi površinami, ocene dobrih praks in primerjave stanja med partnerskimi območji. Posebno pozornost pa projekt namenja razvoju sodobnih zelenih pasov, kot so zelene strehe in stene, ki v Sloveniji še nimajo večjih sledilcev. Partnerji bodo za svoje projektno območje razvili akcijski plan, ki bo k mestu vključil tudi

vpliv njegove okolice, tj. funkcionalni urbani prostor.

V skladu z načeli participativne demokracije, ki postajajo osnova za trajnostno in vključujočo rast Evrope, ima javnost pravico vedeti, kaj se dogaja v javnem zelenem prostoru, zato jo je potrebno spodbujati k sodelovanju pri dejavnostih, ki vplivajo na območja, kjer živijo in delajo. Skupnost je treba spodbujati, da razmisli o svojih problemih in izrazi svoje zamisli o rešitvah. Prav to je namen *Modela vključevanja skupnosti*, ki ga pri projektu UGB razvija skupina sodelavcev pri ZRC SAZU s predstavitvijo številnih orodij in metod za ozaščevanje in spodbujanje civilne družbe in skupnosti o participativnih pristopih. Model se osredotoča na mobilizacijo in udeležbo tako skupnosti kot posameznih uporabnikov pri upravljanju javnih zelenih površin pa tudi na to, kako zagotoviti trajnostno vzdrževanje. Poudarja aktivno udeležbo, ki jo je mogoče opredeliti kot: proces odločanja in reševanje problemov s pomočjo posameznikov in skupin z različnimi interesi, strokovnim znanjem in stališči za delovanje v dobrobit vseh, ki jih sprejete odločitve o zelenih javnih površinah zadevajo. Različni participativni pristopi so namenjeni ustvarjanju povezav med zainteresiranimi skupinami, ki običajno med seboj ne komunicirajo, vendar jim dajejo možnost, da slišijo različne perspektive. Cilj modela vključevanja skupnosti je olajšati vključevanje posameznikov in skupnost v razmišljanje, odločanje, načrtovanje in aktivno vlogo pri razvoju in vzdrževanju zelenih mestnih površin od samega začetka projektnih aktivnosti. Trenutno je skupina raziskovalcev iz ZRC SAZU pripravila osnutek modela, ki je vsem dostopen na internetni strani projekta in predstavlja možne situacije, v katerih se lahko znajdejo skupnosti pri upravljanju z zelenimi površinami, ter štiri korake z opisi metod in dobrih praks, kako skupnosti aktivirati, da bodo podale svoj glas, pridobile zaupanje med člani skupnosti in do tistih, ki odločajo, ter končno prevzele aktivno vlogo pri njihovem upravljanju. V letu 2018 bodo nekateri koraki in metode testirane v pilotnih mestih Budimpešta, Krakow in Maribor, raziskovalci ZRC SAZU pa bodo na podlagi njihovih rezultatov in drugih raziskav oblikovali končni dokument.

Petra Kolenc

¹ Več o projektu gl. <http://www.interreg-central.eu/Content.Node/UGB.html> in <https://ikss.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/urbani-zeleni-pasovi-pametni-integrirani-modeli-za-trajnostno-upravljanje-z#v>